

Verksamhetsberättelse 2024

Levande historia i Göteborg

Minnesstund Förintelsens offer Foto Anders Rudäng Länsstyrelsen Västra Götaland

Samhällsutveckling och hållbarhet

Innehåll

Sammanfattning	3
Bakgrund till uppdraget Levande historia.....	3
Levande historias uppdrag.....	5
Inriktning i aktiviteter.....	5
Aktiviteter i samverkan	6
Budgetuppdrag 2024 – Att stärka arbetet mot antisemitism och islamofobi.....	6
Budget och bidrag	7
Referensgrupp	7
Exempel på beviljade aktivitetsbidrag 2024.....	8

Sammanfattning

Levande historias viktigaste uppgift är att utifrån historiska erfarenheter stödja satsningar för skolning av ungdomar i demokrati med respekt för alla människors lika och okränkbara värde. Insatser sker i första hand i samverkan med andra aktörer, men kan även ske i egen regi. Levande historia ska vara lyhörd för signaler om händelser av relevans och hjälpa till på olika sätt genom att erbjuda stöd, förmedla kontakter och vara bollplank vid genomförande av aktiviteter.

Under 2024 har Levande historia mottagit 70 bidragsansökningar. 26 ansökningar har fått avslag, övriga har erhållit hela eller delar av det sökta beloppet. 7 grupper har beviljats stimulansbidrag á 10 000 SEK för resor till Förintelsens minnesplatser.

Levande historia ger årligen ekonomiskt stöd till Judiska församlingens utåtriktade verksamhet TU Dnr 0312/18. Församlingen erbjuder vittnesmål i skolor och synagogevisningar som är ett komplement till skolans undervisning om judendom och Förintelsen. Projektet Under samma himmel erhåller också ett årligt stöd för sina interreligiösa och interkulturella kurser för goda relationer i och utanför skolan TU Dnr 0312/18.

Levande historia har i samarbete med Voksenåsen erbjudit resebidrag som halverar kostnaderna för 100 elever och 15 medföljande vuxna för Hågkomstresor till Oslo och Förintelsens minnesplatser.

Under året har Levande historia erbjudit olika teaterföreställningar med tema Förintelsen anpassade för olika åldersgrupper. Levande historia har tillsammans med Länsstyrelsen Västra Götaland och Studieförbundet Vuxenskolan arrangerat en samisk temavecka i samarbete med Sameföreningen i Göteborg. Barnföreställningar har spelats på både samiska och jiddisch. I samband med föreställningarna har skådespelarna samtalat med eleverna och/eller lärarhandledningar funnits tillgängliga.

Inför 2024 års budget fick Levande historia ett nytt uppdrag – att förstärka arbetet mot antisemitism och islamofobi inom ramen för Levande historia. Inför 2024 års budget tillkom ytterligare 4 mkr till en sammanlagd årlig budget på 9,3 mkr.

Bakgrund till uppdraget Levande historia

Forum för levande historia och Sveriges museum om Förintelsen

I mitten av nittioalet kunde man se ökade nazistiska strömningar bland ungdomar i Sverige. En del av dessa ungdomar förnekade Förintelsen. Riksdagen och dåvarande statsminister Göran Persson beslutade 1997 att man skulle genomföra en nationell informationskampanj under namnet Levande historia. Syftet var att skolungdomar skulle få utbildning om Förintelsen. Som en del av den nationella satsningen fick alla hushåll med barn boken "...om detta må ni berätta" (en bok om Förintelsen i Europa 1933–1945).

Levande historia permanentades till en myndighet under Kulturdepartementet 2003 – Forum för levande historia (FLH). Idag har myndigheten ett 40 tal anställda och är placerad i Stockholm.

FLH har till uppgift att vara ett nationellt forum som ska främja arbetet med demokrati, tolerans och mänskliga rättigheter med utgångspunkt i Förintelsen. Myndigheten har haft särskilt till uppgift att informera om Förintelsen och kommunismens brott mot mänskligheten. FLH ska sträva efter att stärka människors vilja att aktivt verka för alla människors lika värde. Genom kunskap om historien vill FLH bidra till reflektion och lärande om hur dåtid och nutid hänger ihop. FLH har flera regeringsuppdrag att förebygga och motverka rasism och har också i uppdrag att samordna och följa upp regeringens nationella plan mot rasism och hatbrott som regeringen beslutade i december 2024.

Myndigheten producerar klassrumsmaterial, stödmaterial till lärare, utställningar, fortbildningar, rapporter och håller seminarium och samtal.

I regeringsförklaringen 2018 tillkännagav regeringen att ett nytt museum skulle inrättas för att bevara och föra minnet av Förintelsen vidare. 2019 inleddes en utredning för att ta fram ett förslag hur ett sådant museum skulle inrättas. Syftet var att fördjupa, bibehålla och utveckla kunskaperna om hur Förintelsen möjliggjordes, vad som skedde i Europa under andra världskriget och hur Sverige agerade.

FLH har fortsättningsvis en viktig roll att fylla och en viktig funktion avseende att arbeta demokratifrämjande med utgångspunkt i lärdomar från Förintelsen och lyfta dagsaktuella frågor som till exempel normer om hbtqi. Uppdraget att informera om Förintelsen övergår till det nya Sveriges museum om Förintelsen samtidigt som FLH fortsätter att arbeta utifrån lärdomar av Förintelsen.

Sveriges museum om Förintelsen ska med utgångspunkt i samlingarna bevara och föra minnet av Förintelsen vidare samt fördjupa kunskaperna om Förintelsen. De två myndigheterna kommer således att arbeta utifrån olika utgångspunkter och kommer därigenom kunna komplettera varandra och tillsammans stärka det demokratifrämjande och kunskapshöjande arbetet kring Förintelsen.

Museets första utställning öppnades i juni 2023 i museets tillfälliga lokal på Torsgatan 19 i Stockholm. Förutom program- och utställningsverksamheten på Torsgatan arbetar museet aktivt för att nå hela Sverige genom bland annat digitala verktyg som Dimensions in Testimony samt genom samarbeten med lokala aktörer.

Levande historia i Göteborg

Kommunstyrelsen i Göteborg tog våren 1998 initiativ till en långsiktig, lokal satsning som kom att kallas Levande historia i Göteborg (LH). Levande historia är ett lokalt kommunalt stöd till den nationella satsningen Forum för levande historia men agerar organisatoriskt självständigt. Även i Göteborg var utgångspunkten Förintelsen och nazismens brott mot mänskligheten, men syftet var även att de historiska erfarenheterna skulle knytas samman med dagsaktuella frågor samt skapa förståelse för samhällets värdegrund.

Genom ett kommunfullmäktigebeslut 2002 breddades Levande historias uppdrag att även omfatta kommunismens och andra totalitära ideologiers brott mot mänskligheten.

2005 fattade kommunstyrelsen ett beslut om att på nytt utvidga uppdraget att handla om brott i alla politiska system. Utgångspunkten för Levande historias verksamhet är FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna.

2018 beslutade kommunstyrelsen att stärka stadens arbete mot antisemitism och intolerans. Levande historias budget har förstärkts med 2 miljoner kronor årligen sedan 2019.

Enligt budgetskrivningar 2024 ska Göteborgs Stad stärka rättigheterna för invånare som drabbas av rasism och kontinuerligt bekämpa alla exkluderande och diskriminerande strukturer. Särskilt fokus ska läggas på att motarbeta rasismens spridning bland barn och ungdomar. Inför 2024 års budget fick Levande historia ett nytt uppdrag – att förstärka arbetet mot antisemitism och islamofobi inom ramen för Levande historia. Inför 2024 års budget tillkom ytterligare 4 mkr till en sammanlagd årlig budget på 9,3 mkr.

Levande historias uppdrag

”Levande historias viktigaste uppgift är att, utifrån historiska erfarenheter stödja satsningar för skolning av ungdomar i demokrati med respekt för alla människors lika och okränkbara värde. Andra uppgifter är att motverka fördomar, totalitära ideologier samt upplysa om brott mot mänskligheten som skett och sker under olika politiska system.”

”Levande historia ska samverka med andra aktörer för att genomföra olika insatser och kan även genomföra aktiviteter i egen regi samt bidra till att andra aktörer kan genomföra aktiviteter i egen regi. Levande historia ska vara lyhörd för signaler om händelser av relevans för insatsen och vara beredd att hjälpa till på olika sätt.”

Utdrag ur Levande historias Uppdragsbeskrivning

Inriktning i aktiviteter

Levande historias uppdrag är ett utvecklingsarbete och målgruppen är främst ungdomar. Det krävs ett operativt förhållningssätt och samverkan/nätverk med andra aktörer för att genomföra olika aktiviteter. Likaså krävs omvärldsbevakning för att gå i takt med samtiden och den påverkan som unga människor utsätts för. Det är en utmaning att finna metoder för ungdomar att reflektera över vår historia för att bättre förstå vår nutid.

Levande historias verksamhet ska utgöra ett komplement till ordinarie verksamhet. Målgruppen ungdomar nås via skolor, föreningar, församlingar, fritidsverksamheter och andra organisationer. Aktiviteter erbjuds även till lärare, fritidsledare, föreningsledare och andra som möter målgruppen.

Mot bakgrund av händelserna hösten 2017 av antisemitisk karaktär, Nordiska motståndsrörelsens (NMR) demonstrationer och attacken mot judiska synagogan, gav kommunstyrelsen Stadsledningskontoret i uppdrag att ta fram ett förslag på insatser för att stärka Göteborgs Stads arbete mot antisemitism. Förslaget bestod av två delar där tyngdpunkten låg på kunskapshöjande, främjande och förebyggande insatser i skolan. En central fråga är vilka verktyg lärare och rektorer behöver för att kunna ta svåra samtal och konflikter i skolan och för att kunna bemöta intolerans och antidemokratiska yttringar. Levande historia samarbetar med grundskole- och utbildningsförvaltningen för att

säkerställa att det stöd som erbjuds efterfrågas och flera aktiviteter har initierats. Som exempel kan nämnas erbjudande om handledning.

Ekonomiskt stöd ges till framgångsrika modeller och metoder som pågår för att ge förutsättningar till utveckling och spridning till fler skolor såsom det Interreligiösa skolprojektet Under samma himmel och Judiska församlingens utåtriktade verksamhet (se sid 11–12).

Aktiviteter i samverkan

Enligt uppdragsbeskrivningen ska Levande historia främst genomföra aktiviteter i samverkan med olika nätverk och aktörer. Idag samarbetar Levande historia med grundskole- och utbildningsförvaltningen, kulturförvaltningen, Göteborgs universitet, Segerstedsinstitutet, Länsstyrelsen, Svenska kyrkan, Judiska församlingen, Sensus och en rad andra aktörer och föreningar. Även nationella kontakter som exempel Forum för levande historia och Svenska kommittén mot antisemitism (SKMA).

Budgetuppdrag 2024 – Att stärka arbetet mot antisemitism och islamofobi.

Inför 2024 års budget fick Levande historia ett nytt uppdrag – att förstärka arbetet mot antisemitism och islamofobi inom ramen för Levande historia. Inför 2024 års budget tillkom ytterligare 4 mkr till en sammanlagd budget på 9,3 mkr. Den förstärkta budgeten möjliggör mer strategiska och långsiktiga insatser och att insatserna kvalitetssäkras och riktas till reella behov i verksamhet och hos målgrupp.

Kommunfullmäktige har i budget 2024 gett kommunstyrelsen i uppdrag att förstärka arbetet mot antisemitism och islamofobi inom ramen för Levande historia. I maj tog kommunstyrelsen beslut om inriktningen för arbetet där fokus ligger på ökad kunskap och bättre stöd i arbetet, synliggörande av minoritetsgrupperna samt stärkt samordning och samverkan.

Under hösten har två extra utlysningar genomförts inom Levande historias bidragsgivande verksamhet. Medel har beviljats till projekt och initiativ från förvaltningar och civilsamhälle som bedömts stärka arbetet mot antisemitism och islamofobi och synliggöra minoritetsgrupperna som en del av Göteborgssamhället. Under 2025 uppmärksammas jubileumsåret för Judiskt liv i Sverige 250 år och stadsledningskontoret möjliggör för förvaltningar, studieförbund och Judiska församlingen att genomföra satsningar för detta.

Stadsledningskontoret har vid två tillfällen bjudit in berörda förvaltningar och bolag till workshop kring frågeställningen hur kan vi tillsammans stärka stadens arbete mot antisemitism och islamofobi. Detta är en uppstart för arbetet med att skapa en struktur och systematik för en kontinuerlig dialog och samverkan internt i staden. Arbetet utvecklas vidare under 2025 för att säkerställa att respektive förvaltning och bolag bidrar utifrån sitt kompetens- och ansvarsområde.

Under året har stadsledningskontoret skapat kontaktytor och fört dialog med berörda minoritetsgrupper för att utveckla arbetet utifrån problembild och upplevd utsatthet, reella behov och den kommunala rådigheten över frågorna. Denna del av arbetet hänger ihop

med strukturerna för samverkan internt i staden och kommer att tydliggöras under kommande år. Två konferenser, en om antisemitism och en om islamofobi, planeras för 2025 och studiebesök har gjorts hos Malmö stad för lärande och erfarenhetsutbyte. Under 2024 påbörjades arbetet att, i samverkan med Göteborgsregionen FoU i Väst, genomföra en studie om hur det är att leva som muslim i Göteborg.

Stadsledningskontoret ingår sedan september i SKR:s och Myndigheten för stöd till trossamfunds (SST) kommunnätverk för samverkan med trossamfund och har deltagit på deras konferens Konsten att hålla ihop ett land - Samverkan och dialog mellan offentlig verksamhet och trossamfund.

Totalt har 3 650 tkr av de avsatta medlen på 4 mnkr för arbetet nyttjats.

Budget och bidrag

Levande historia har en egen budget knuten till verksamheten. Levande historias årliga budget uppgår till 3,3 mkr och budgeten för det förstärkta uppdraget för att arbeta mot intolerans och antisemitism uppgår till ytterligare 2 mkr. Inför 2024 års budget tillkom ytterligare 4 mkr för att förstärka arbetet mot antisemitism och islamofobi inom ramen för Levande historia. Den sammanlagda årliga budgeten uppgår till 9,3 mkr.

Den största delen av totala summan används till sökta bidrag. En del av summan används till samarbeten med andra aktörer samt i egen regi.

	Kommunbidrag	Kostnader	Resultat
Levande Historia	3 300 000	3 055 000	244 000
Förstärkning mot antisemitism och intolerans	2 000 000	1 764 000	237 000
Levande historia förstärkning	4 000 000	3 657 000	343 000
Summa	9 300 000	8 476 000	824 000

70 ansökningar om bidrag inkom 2024. 26 ansökningar har fått avslag, övriga har erhållit hela eller delar av det sökta beloppet.

7 grupper har beviljats stimulansbidrag á 10 000 SEK för resor till Förintelsens minnesplatser.

Referensgrupp

Till stöd för Levande historia finns en referensgrupp för att föra dialog kring ansökningar och förankra i respektive förvaltning. Där ingår representanter från grundskole- och utbildningsförvaltningen, kulturförvaltningen, ungdomsfullmäktige och Göteborgs universitet. Levande historia har haft fyra fasta ansökningsdatum per år. Gruppen är rådgivande och Stadsledningskontoret fattar slutgiltigt beslut. Ibland bjuds olika aktörer in för att till exempel presentera sin projektplan. Referensgruppen träffas fyra gånger per år.

Övrigt utvecklingsarbete

Under året har stadsledningskontoret arbetat med att ta fram en anvisning för bidragsdelen inom verksamheten Levande historia. Anvisningen är en del av ett pågående utvecklingsarbete.

Exempel på beviljade aktivitetsbidrag 2024

Eid – festival för Alla

300 000

Den årliga Eid festivalen genomfördes för 17:e året i rad och firandet har etablerats till en återkommande tradition/festival på Världskulturmuseet. Under många år har även festivalen aktivt arbetat med att inkludera nyanlända, asylsökande och ensamkommande. Att kunna fira en stor högtid i ett positivt sammanhang, i ett av stadens finrum som stöds av Göteborgs Stad betyder oerhört mycket för deltagarna/besökarna. Eid festivalen har fungerat som en mötesplats oavsett religion, kultur eller annan tillhörighet med en blandning mellan olika åldrar, kön och bakgrund/erfarenheter.

År 2024 firade man i samband med högtiden Eid Al Adha i juni med konsert på Världskulturmuseet den 19 juni med 500 deltagare. Familjefestivaldelen genomfördes på Blå Stället den 23 juni med cirka 4500 besökare/deltagare.

Eid - Högtidsfirande Biskopsgården 2024

100 000

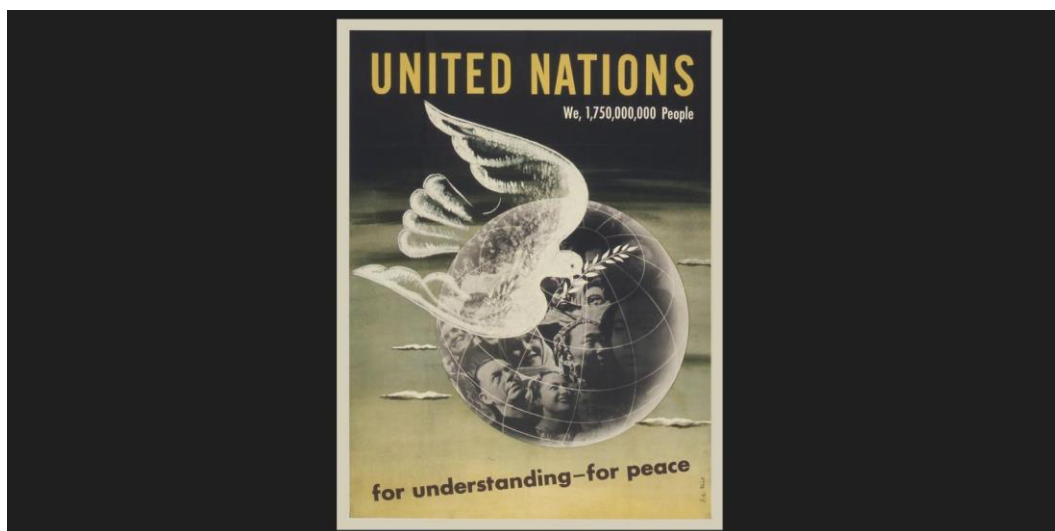
Göteborgs Stads invånarguider hade under våren 2024 alltmer fått till sig att Hisingsborna (främst Biskopsgården) upplevde mer islamofobi och otrygghet på grund av nationella händelser och det hårda samhällsklimatet. Även Göteborgs moskén på Hisingen blev utsatt för klotter med hakkors som kan ses som en bekräftelse på invånarguidernas samtal. Projektledaren (som projektleder Eid – för Alla) och invånarguiderna samtalade om hur man kan göra för att motverka detta. Ett förslag som framkom var att arrangera Eid-firande på Hisingen och helst i Biskopsgården för att visa att Göteborg är en stad för alla. Tanken var att stärka gemenskapen och den sociala tilliten. Eid-firande för alla genomfördes tillsammans med Demokrati och Medborgarservice och Socialförvaltningen Hisingen. Många av deltagarna uttryckte uppskattning för att Göteborgs Stad arrangerat firandet och de kände gemenskap, glädje och trygghet. Det kom ca 500 besökare från olika delar av staden och flera områden på Hisingen. En ytterligare effekt av projektet är bättre samverkan mellan de olika aktörerna som deltog.

Filmfestival Mänskliga Rättigheter

80 000

I november genomför varje år Föreningen Filmcentrum en filmfestival med fokus på Mänskliga rättigheter. Festivalen når ett stort antal ungdomar och lärare och kombinerar film med reflekterande samtal. Filmen som uttrycksmedel i kombination med det öppna samtalet bidrar till ökad förståelse och ökad insikt om andra människors situation. MR

filmfestival består av ett stort nätverk av organisationer som engagerar sig i festivalen och ungdomar som representerar och påverkar arbetsgrupperna. Filmfestivalen har en sammanlagd budget på 840 000 SEK och arrangerades för 22:e året i rad. 3340 skolungdomar i Göteborg besökte festivalen och erbjöds 34 filmvisningar, ett brett utbud av storfiler, novellfilmer och dokumentärer. Medlen från Levande historia användes till föreläsningsarvoden, filmrättigheter och biografihva.

Fredsdagen i Domkyrkan 8 maj

50 000

En årlig Fredsdag för fred och demokrati som arrangerades av Svenska kyrkan Domkyrkoförsamlingen och Kultursamverkan, Göteborgs universitet och studieförbundet Sensus. Varje år har ett speciellt fokus. Fokus för 2024 var FN och FN:s fredsbevarande roll i världen. Den 8 maj 1945 slöts freden i Europa efter Andra världskriget. Strax därefter grundades Förenta nationerna med syfte att vara just en fredens organisation. Idag ser uppdraget ut att vara svårare än någonsin. Vi lever åter i en tid präglad av krig och konflikter, hat och polarisering. Freden är satt på undantag. Förutom tal och panelsamtal med inbjudna gäster fanns en utställning med information om FN att ta del av i Domkyrkan.

Konferens och utställning – Ta Plats!

60 000

Lokala evenemang Kulturförvaltningen anordnade en konferens och utställning - Ta plats! Projektet syftade till att skapa en mötesplats för unga från nationella minoriteter på tema inflytande och språk under en tvådagarskonferens på Frilagret. Konferensen lyfte minoritetsspråk och ungas inflytande genom en bredd av olika metoder för unga att utforska olika sätt att ta plats, varför man vill ta plats och om det är viktigt att ta plats? Utställningen kommer att bestå av material som skapades och trycktes under workshops på konferensen som ska visas på Frilagret och på skolor.

Projektet ligger helt i linje med delmål 3 i Göteborgs Stads plan för arbetet med nationella minoritetsfrågor 2020-2024: "Göteborgs Stad uppmärksammar och arbetar för

att stärka de nationella minoriteternas språk och kultur. Barns utveckling av en kulturell identitet och användning av det egna minoritetsspråket uppmärksammas och stärks särskilt.”

Bräcke IMA - EXPO

306 000

Utbildningsförvaltningen erhöll medel för att öka kunskaperna hos personalen på Bräcke IMA (Individuellt alternativ) om den högerextrema miljöns nya skärningspunkter och uttrycksformer, samt bistå med verktyg och förhållningssätt för att bemöta uttrycken i skolan. Bakgrunden var den problembild som framträdde under möten våren 2023 med skolledare på gymnasieområde Lindholmen. I fördjupade samtal med lärare och rektor på Bräcke IMA diskuterades förekomsten av kraftigt misogynna idéer som blandades med rasistiska, konspiratoriska och queerfoba uttryck som inte bara kränker andra elever och personal utan också står i stark kontrast till skolans värdegrund.

I samverkan med EXPO har personal på Bräcke IMA erbjudits möjlighet att ta del av kontinuerlig rådgivning och kompetensutveckling. Alla insatser anpassades och uppdaterades med utgångspunkt i de behov som skolan uttryckte. Projektet sträckte sig över ett läsår (hösten 2023 till våren 2024) med följande inplanerade aktiviteter för att nå projektets mål: enkätundersökning, heldagsutbildning, workshops/föreläsningar, kontinuerlig rådgivning, prenumeration Expo radar och utvärdering.

Skolans personal har utöver spontana återkopplingar efter respektive besök på skolan bjudits in att lämna synpunkter på samarbetet, både i muntlig och skriftlig utvärdering. I den muntliga utvärderingen framkom positiva upplevelser hos de som närvarade. Flera uppgav att passen både givit nya insikter och kunskaper om de idéer som elever på skolan uttrycker men också stärkt förmågor kring hur de kan hanteras. Flera lyfte vikten av kontinuitet och möjligheten att anpassa innehållet efter skolan behov som något positivt. Projektet föll mycket väl ut och utbildningsförvaltningen vill fortsätta samarbetet med Expo.

Motståndskraft mot rasism

845 000

Socialförvaltningen Nordost har genomfört ett kommunalt antirasistiskt projekt som riktar sig till ungdomar i nordöstra Göteborg i samverkan med organisationer från civilsamhället. Syftet har varit att fördjupa kunskapen om hur ungdomar i Angered upplever rasism i sin vardag och ringa in problembild och identifiera behov för att skapa viktig erfarenhetsbaserad kunskap med lokal förankring utifrån ett ungdomsperspektiv. Med den fördjupande kunskapen som bas har projektet i en medskapande process med ungdomarna utvecklat en metod för att rusta ungdomar som riskerar att utsättas för rasism. Motståndskraft mot rasism (MMR) kärna har varit att erbjuda ungdomar en utbildning för att rusta dem med kunskap, strategier och verktyg för att möta fördomar, diskriminering och rasism i vardagen med syfte att skapa motståndskraft mot rasism. Utbildningen omfattar även hur man bör agera vid rasistiska händelser i samverkan med Vardagens civilkurage.

Med stöd av Levande historia påbörjades en samverkan med grundskoleförvaltningen under våren 2024 för att öka och fördjupa kunskapen om rasism samt ungdomars

handlingskraft i skolmiljön. Det visade sig vara svårt och ta tid att få skolor intresserade av att ta del av detta samarbete. Under våren genomfördes en pilot där arbetet riktades mot både skolelever och skolpersonal. Under hösten 2024 genomförde MMR en utbildning för elevråd som innehöll en minikurs om rasismens historia och olika former av rasism. I december arrangerade MMR en interreligiös kväll med fokus på ungdomar som kan vara de första stegen till ett Interreligiöst ungdomsråd.

Världen finns här

312 025

Världen finns här är ett koncept för att genomföra utbyten mellan elever inom grundskola/gymnasium och vuxna som studerar på SFI. ABF i samarbete med grundskoleförvaltningen har ansökt om medel för att skapa utbyten i syfte att förebygga intolerans och rasism, samt ge träning i demokratisk kompetens. Syftet är att skapa förutsättningar för personliga och jämlika möten mellan elever och vuxna som studerar på SFI. Pågår 2024

vardenfinnshar.se

Insatser för att stärka Göteborgs Stads arbete mot antisemitism 2024.

Enligt kommunstyrelsebeslut stödjer Levande historia Judiska församlingens utåtriktade verksamhet med 450 000 SEK årligen TU Dnr 0312/18.

EDUT - Vittnesmål om Förintelsen

283 000

Enligt beslut i kommunstyrelsen 2018 ges årligen ett ekonomiskt stöd på 283 000 kr till vittnesmålsverksamheten. EDUT är ett hebreiskt ord som betyder vittnesmål. Den så kallade Överlevandegruppen består av andra och tredje generationens överlevande och erbjuder föreläsningar. De besöker skolor och erbjuder gratis föreläsningar om Förintelsen. Efter Hamas attack mot Israel minskade bokningarna med cirka

en tredjedel. Under 2024 har EDUT lyckats nå sin målsättning angående skolbesök och utbildningsdag för lärare trots kris med bokningar under höstterminen i spåren av kriget i Israel-Gaza. Under läsåret ht 23 - vt 24 föreläste EDUT för 104 klasser.

Synagogevisningar och pedagogiskt stöd för elever

167 000

Enligt beslut i kommunstyrelsen 2018 ges årligen ett ekonomiskt stöd på 167 000 kronor. Visning av synagogan är ett led i arbetet mot demonisering av juden från antisemitiska föreställningar. Att förklara judendomen och visa att det är en gammal del av vårt Göteborg som historiskt sett har betytt mycket för stadens utveckling. Judarna är en av de äldsta minoritetsgrupperna i Göteborg och är ett bra bevis på att samhället kan lyckas med integration. Det omedelbara mötet med föreläsaren som visar synagogan med stolthet och samtalet med hen är ett bra sätt mot avhumanisering av en hel folkgrupp. Efter den 7 oktober 2023 stängde synagogan på grund av säkerhetsskäl och öppnade åter

för guidade visningar i januari 2024. Tidigare år har ca 4 – 5000 skolelever besökt Judiska församlingen, en siffra som församlingen beräknar uppnås för 2024.

Under samma himmel – Sensus studieförbund

915 000

Enligt beslut i kommunstyrelsen TU Dnr 0312/18 ges årligen ett ekonomiskt stöd på 600 000 SEK till en pedagogtjänst i projektet. Under samma himmel har även sökt och beviljats extra medel för att utveckla sin berättarverksamhet som är knuten till verksamheten.

Under samma himmel är en interreligiös och interkulturell kurs för goda relationer i och utanför skolan. Utifrån skolans värdegrund är kursen utformad för att motverka alla former av förtryck och öka förståelsen mellan människor, skapa goda samarbeten och ett varmare klimat i skolan. Under kursen möter eleverna unga människor med olika religiös positionering – ”berättarna”. Därigenom ges de möjlighet till personliga möten som öppnar för samtal om tro, liv och identitet. Eleverna övar sig att sätta sig in i andras perspektiv, samtala och samarbeta. Tanken är att inleda ett långvarigt samarbete med de skolor där kursen ges. Kursen integreras som en del av skolans långsiktiga arbete för ökad tolerans, en ökad förståelse för olikheter och ett bättre klimat på den aktuella skolan. Från och med årsskiftet 2024–2025 övertog Räddningsmissionen huvudmannaskapet för Under samma himmel. <https://undersammahimmel.org/>

Tålmodets pedagogik och det icke dömande samtalet

110 000

Grundskoleförvaltningen har sökt medel för en fortsättning och vidareutveckling av projektet Tålmodets pedagogik tillsammans med två handledare. Tanken var att hitta en modell som möjliggör för pedagoger att hantera svåra frågor i klassrummet. Projektet har bestått av både handledning och att ta fram ett stödmaterial. Personalen har upplevt det positivt att få möjlighet att diskutera och få handledning i hur man ska bemöta svåra frågor, att hitta ett verkningsfullt bemötande i de omedelbara situationerna. Att implementera ett nytt arbetssätt är komplext och det behövs ett handfast stöd. Metoden är att genomföra demonstrationsundervisning med de ordinarie lärarna som auskultanter. Efteråt samtalar berörd lärare med handledarna. Man har gjort utvärdering i dialogform där personalens reflektioner stått i centrum. Projektet har pågått hösten 2023 och vårterminen 2024. I utvärderingen lyfte personalen framför allt styrkan med det gemensamma samtalet i personalgruppen. Man kände sig stöttad och har fått nya perspektiv och verktyg att ta sig an utmanande situationer. Personalen uttrycker att de har hittat ett nytt förhållningssätt att bemöta elever som utmanar. De har fått en ökad medvetenhet om språkets betydelse samt hur laddade ord kan leda till att elever blir mer slutna. Personalen upplever att de kan prata om svåra frågor i elevgruppen på ett mer nyanserat sätt vilket leder till att man kan skapa ett mer respektfullt klimat.

Handledning av pedagogisk personal

6 100

Grundskoleförvaltningen sökte medel för att erbjuda handledning under vt 2024. Projektet har varit en kortare insats för högstadielärare Syftet har varit att ge metoder och

verktyg för pedagoger att bemöta elever med motstridiga åsikter och förmedla mänskliga rättigheter för att främja demokratiska principer i klassrummet. Personalen har upplevt det positivt att få möjlighet att diskutera och få handledning i hur man ska bemöta svåra frågor och att hitta ett verkningsfullt bemötande i de omedelbara situationerna.

Hågkomstresor till Norge - Voksenåsen

202 500

Forum för Levande Historia har tillsammans med Voksenåsen utvecklat ett koncept för Hågkomstresor till Norge. Voksenåsen erbjuder studieresor för elever till autentiska minnesplatser för nazismens offer. Syftet är att med utgångspunkt i historien reflektera över demokrati. Levande Historia har ingått ett treårigt samarbetsavtal med Voksenåsen och erbjuder resebidrag som halverar kostnaderna för 100 elever och 15 medföljande vuxna per år. Lärare och arrangörer av resorna har uttryckt stor tacksamhet för dessa resebidrag och har sagt att resorna inte hade varit möjliga utan dessa bidrag. Under 2024 mottog fem skolor från Göteborg detta stöd, vilket gjorde det möjligt för totalt 81 personer att resa 2024. I utvärderingarna betonar många av ungdomarna vikten av att få uppleva autentiska platser och hur det gör det lättare att förstå historien.

Stimulansbidrag till Förintelsens minnesplatser

Skolor och ungdomsföreningar kan söka ett resebidrag för gruppresor till Förintelsens minnesplatser. Sju grupper har erhållit å 10 000 SEK per grupp.

Exempel på aktiviteter i samverkan 2024

Samling för demokrati – Åminnelse dagen 27 januari

35 590

Göteborgs Stad och Levande historia ingår i en arbetsgrupp tillsammans med Länsstyrelsen Västra Götaland, Göteborgs universitet, Judiska församlingen i Göteborg och Göteborg Stads råd för den nationella minoriteten romer som årligen uppmärksammar *Åminnelse dagen av Förintelsen* den 27 januari.

Samisk temavecka

161 860

Göteborg stad, Länsstyrelsen Västra Götaland och Studieförbundet Vuxenskolan bjöd in till en samisk temavecka i samarbete med Sameföreningen i Göteborg. Syftet var att synliggöra den nationella minoriteten samer. Programmet bestod av ett offentligt program där allmänheten bjöds in, vidare fanns ett arrangemang adresserat till skolor och som bokades genom KuBo. Giron Sámí Theáter gästspelade med sin föreställning *Hearrátt dat bidje min / Herrarna satte oss hit* skriven av Elin Anna Labba. Föreställningen berättar om ett mörkt kapitel i Sveriges historia genom de tvångsförflyttades ögon. Här skildras ett hårt liv om barn som överges, renar som går förlorade och den eviga längtan till ursprungliga marker. En samisk barnteaterföreställningen *Biejvve Bájtta – Solen skiner* spelades för förskoleklasser och skolbio visade filmen *Sameblod*. Det fanns också

möjlighet att anmäla sig till en jojkkurs på Redbergsteatern. Stadsbiblioteket bjöd in till författarsamtal med Elin Anna Labba.

Elin Teilus i föreställningen Biejvve Bajttá – Solen skiner

Samarbete med kulturförvaltningen – teater och film

1 096 807

Teatersatsning tema Förintelsen och extra inköp

Även i år har Levande Historia erbjudit 5 teaterföreställningar med tema Förintelsen anpassat för olika åldersgrupper. Det har även erbjudits föreställningar på samiska och jiddisch. Under 2024 har vi fortsatt vårt samarbete med kulturförvaltningen kring utbudet av teaterföreställning som Levande historia är med och finansierar. Syftet är att kunna erbjuda fler föreställningar med angelägen tematik för fler barn och unga i Göteborg. Från och med vårterminen 2023 programlägges alla föreställningar på KuBo som är en digital plattform och bokningssida för kulturutbud för barn och unga i Göteborg. Kulturförvaltningen sköter marknadsföring, fördelning, koordinering och administration. Skådespelarna bör finnas tillgänglig för samtal efter föreställningarna och/eller att lärarhandledning eller någon typ av metodmaterial finns framtaget.

Levande historia har sponsrat kulturförvaltningens skolbiovisningar för högstadiet och gymnasiet av utvalda filmer. Syftet är att öka medvetenheten och därmed förståelse för olika kulturer och att öppna diskussionsforum om mänskliga rättigheter. Till visningarna sker efterföljande samtal med filmpedagoger eller annan relevant person. Tanken är att filmerna ska väcka frågor som öppnar upp för diskussion i klassrummet. Skolbio samarbetar med grundskoleförvaltningen för visning av filmer som passar skolans årshjul.

Scenkonst för att öka kunskapen om judisk kultur och om ett nationellt minoritetsspråk

137 000

Förskoleförvaltningen sökte medel för att visa barnföreställningar av Dos Verterbuk med Louisa Lyne & Di Yiddishe Kapelye. Föreställningen innehåller sånger på svenska och jiddisch. Syftet var att sprida föreställningens budskap med hopp om att höja medvetenheten och kunskapen kring judisk kultur, Förintelsen och allas lika värde och att barn i tidig ålder får bekanta sig med jiddisch. Tanken är att stödja förskolorna i arbetet med att uppmärksamma de nationella minoriteterna. Inför besöket fick förskolorna material (pysselbok) i fördjupning om judisk kultur och hur man kan arbeta för att tillgängliggöra ett minoritetsspråk.

I samband med bokmässan 2024 som hade samiskt tema samlades samiska kulturarbetare och artister i Göteborg. Det gav en unik chans med så många på plats samtidigt för att skapa ett event. Sáme Thuoja är en mobil plattform för samarbete mellan samiska artister. Levande historia sponsrade eventet för att genomföra andra upplagan av Sáme Thuoja på Folkteatern med samisk poesi, jojk, pop, spoken word, rap och dans.

Samer är en liten minoritet i synnerhet i Göteborg. Samiska språken och kulturen syns väldigt lite och är starkt hotade. För att unga ska kunna se en framtid för samisk kultur och språk är det av avgörande betydelse att det finns, syns och hörs. Att kunna se förebilder och idoler. Att se att den samiska kulturen och språken har ett värde som ger dem lust till att läsa sitt modersmål och vilja identifiera sig som samer, vilket många tyvärr döljer idag. Eventet innebar en chans för samiska ungdomar att möta samisk kultur.

Från och med 2025 kommer Levande historia att rapporteras till kommunstyrelsen via ordinarie uppföljning (SLKs årsrapport).